

24 Οκτωβρίου, 1990

[ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΜΑΡΚΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ,

Αιτητής,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ

1. ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ,

2. ΤΑΜΕΙΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 434/89).

Κοινωνικές Ασφαλίσεις — Σύνταξη γήρατος — Απόφαση του Διευθυντή του Τμήματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων με την οποία απορρίφθηκε αίτημα για καταβολή αναδρομικής παροχής στον ασφαλισμένο λόγω εκπρόθεσμης υποβολής του — Η αίτηση για παροχή πρέπει να συνοδεύεται μεταξύ άλλων και από πιστοποιητικό γέννησης και να υποβάλλεται εντός τριών μηνών από το χρόνο που προβάλλεται η απαίτηση — Πότε είναι δυνατή η παράταση υποβολής της αίτησης — Εφαρμοστέες αρχές — Οι περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Παροχαί) Κανονισμοί του 1980, Κ.Δ.Π. 243/80, ημερ. 29.9.80.

5

Αναθεωρητική Δικαιοδοσία — Δικαστικός έλεγχος — Επέμβαση Δικαστηρίου — Το Δικαστήριο δεν επεμβαίνει στην υποκειμενική κρίση των γεγονότων από τη Διοίκηση, εκτός αν σημειώθηκε πλάνη περί τα πράγματα ή το νόμο ή υπέρβαση των ακραίων ορίων της διακριτικής της εξουσίας.

10

15

Ο αιτητής γεννήθηκε την 1.12.22 και όχι στις 10.3.24 όπως είχε δηλωθεί στα μητρώα του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Τη δεύτερη από τις δύο πιο πάνω ημερομηνίες τη δήλωσε ο ίδιος σε ένορκη δήλωσή του για απόκτηση πιστοποιητικού γέννησης, όταν το όνομά του δεν είχε ανευρεθεί στα ληξιαρχικά βιβλία. Η αληθινή ημερομηνία γέννησής του αποκαλύφθηκε όταν ο αιτητής συγκέντρωσε τα απαιτούμενα στοιχεία για να διευθετήσει τα της αποχώρησής του από την

20

5 υπηρεσία του στις Βάσεις. Η αίτησή του για παροχή υποβλήθηκε στις 30.11.88. Το παράπονό του είναι ότι του χορηγήθηκε σύνταξη από 30.8.88, ενώ έπρεπε να καλυφθεί αναδρομικά και η περίοδος από 1.12.87 μέχρι 29.8.88. Με την προσφυγή του επιδιώκει ανατροπή της

10 Το Ανώτατο Δικαστήριο επέτρεψε την προσφυγή και αποφάνθηκε ότι:

15 Στην περίπτωση του αιτητή, με βάση την ορθή ημερομηνία γέννησης, η προθεσμία των 3 μηνών για την υποβολή της αίτησης δυνάμει της διάταξης του Καν. 3(2)(β), άρχιζε την 1.12.87. Ως εκ τούτου η αίτησή του προς παροχή ήταν εκπρόθεσμη. Σύμφωνα με τον Καν. 3(4), αν το συνταξιοδοτικό δικαίωμα δεν ασκηθεί με την κατάθεση αίτησης μέσα στο χρονικό αυτό διάστημα, χάνεται, αλλά μόνο για την περίοδο που εμπίπτει εκτός της παραπάνω αποσβεστικής προθεσμίας. Δυνάμει της επιφύλαξης του Καν. 3(2)(β) η υποβολή της αίτησης μπορεί να παραταθεί μέχρι 12 μήνες το πολύ, υπό 20 την προϋπόθεση ότι συντρέχει εύλογη αιτία παράτασης. Το βάρος της αποδείξεως βρίσκεται στους ώμους του ασφαλισμένου. Τα περιστατικά της παρούσας υπόθεσης αποτελούν κλασσική περίπτωση εύλογης αιτίας για παράταση υποβολής της αίτησης. Δεν υπήρχε υπαιτιότητα στην καθυστέρηση, από πλευράς του εργαζομένου, ούτε πρόθεση παραπλάνησης, γι' αυτό και το αίτημά του έπρεπε να γίνει αποδεκτό. Η αρχή στην υπόθεση **Θεοδώρου ν. Δημοκρατίας**, στην οποία δικαιώθηκε ο ασφαλισμένος κατά την εξέταση της ουσίας, είναι η ίδια και στην παρούσα υπόθεση.

30 *Η προσφυγή επιτυγχάνει με £50.- έξοδα.*

Αναφερόμενες υποθέσεις:

35 *Drousiotis v. Republic (1985) 3(B) C.L.R. 947,*

Constantinides v. Republic (1988) 3(C) C.L.R. 2375,

Θεοδώρου ν. Δημοκρατίας (1989) 3(E) Α.Α.Δ. 3110.

40 **Προσφυγή.**

Προσφυγή εναντίον της απόφασης των καθ' ων η αίτηση να χορηγήσουν στον αιτητή συνταξιοδοτικό δικαίωμα από 30.8.88 αντί από 1.12.87, όπως ήταν το αίτημά του.

Χρ. Δημητρίου, για τον Αιτητή.

Α. Βασιλειάδης, Δικηγόρος της Δημοκρατίας Α', για τους Καθ' ων η αίτηση.

5

Cur. adv. vult.

ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ.: Ο αιτητής θέτει υπό αμφισβήτηση την ορθότητα απόφασης του καθού η αίτηση 1 Διευθυντή Κοινωνικών Ασφαλίσεων που του είχε κοινοποιηθεί στις 4/4/89 και που επαναβεβαιώθηκε μεταγενέστερα στις 11/5/89 με νέα ειδοποίηση. Η απόφαση αφορούσε την έναρξη καταβολής σύνταξης γήρατος στον αιτητή. Το παράπονο του τελευταίου είναι ότι του χορηγήθηκε το συνταξιοδοτικό δικαίωμα από 30/8/88, ενώ έπρεπε να είχε καλυφθεί αναδρομικά και η περίοδος από 1/12/87 μέχρι 29/8/88. Με την προσφυγή του ο αιτητής επιδιώκει ανατροπή της κρίσης του Διευθυντή προβάλλοντας τον ισχυρισμό ότι είναι άκυρη με την έννοια ότι δεν παρήγαγε κανένα έννομο αποτέλεσμα.

10

15

Πώς ανεφύη η διαφορά θα διαφανεί από την εξιστόρηση των γεγονότων που θα διαφωτίσουν και το εκατέρωθεν νομικό επιχείρημα. Ο αιτητής προσλήφθηκε στη Βάση Επισκοπής το 1955. Έκτοτε και μέχρι την αφυπηρέτησή του υπηρετούσε στην αστυνομική δύναμη της Βάσης. Φαίνεται ότι η εγγραφή του στα μητρώα του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων έγινε το 1957. Στην αίτηση που υπέβαλε για να γίνει μέλος δήλωσε ότι γεννήθηκε το 1924. Όπως ανέφερε σε ένορκη κατάθεσή του ο κ. Χρ. Καλός, λειτουργός του Τμήματος, δεν ήταν τότε απαραίτητη η προσκόμιση πιστοποιητικού γέννησης.

20

25

Τις συνθήκες υπό τις οποίες εξασφάλισε την εποχή εκείνη το πιστοποιητικό περιγράφει ο αιτητής σε ένορκη κατάθεση. Είχε αποταθεί στο Γραφείο Επάρχου Πάφου, αλλά το όνομά του δεν ανευρέθηκε στα ληξιαρχικά βιβλία. Έτσι, με υπόδειξη του Γραφείου αυτού, προέβη σε ένορκη δήλωση στην οποία ανέφερε ότι γεννήθηκε στις 10/3/1924, που έγινε αποδεκτή. Τη διαδικασία αυτή, που ακολουθείται απαρέγκλιτα στις ληξιαρχικές πράξεις, βεβαιώνει και λειτουργός της αρμόδιας υπηρεσίας με ένορκη μαρτυρία, που αποτελεί μέρος του φακέλου.

30

35

Η αληθινή ημερομηνία αποκαλύφθηκε όταν ο αιτητής συγκέντρωνε τα απαιτούμενα στοιχεία για να διευθετήσει τα της αποχώρησής του από την υπηρεσία του στις Βάσεις. Οι εργοδότες του τον είχαν ειδοποιήσει σχετικά 6 μήνες προ της 10/3/89 που, σύμ-

40

φωνα με την αρχική δήλωση γέννησης του, συμπλήρωνε τα 65 του χρόνια. Ένα από τα έγγραφα που χρειαζόταν ήταν και πιστοποιητικό γέννησης που ζητήθηκε πάλιν από την Πάφο. Αυτή τη φορά το Γραφείο του Επάρχου ανακάλυψε από τα μητρώα του τη σωστή χρονολογία. Ο αιτητής γεννήθηκε στο Αναβαργός Πάφου την 1/12/22. Πρέπει να αναφερθεί στο σημείο αυτό πως ήταν η πρώτη φορά που έλαβε γνώση της ορθής ημερομηνίας.

Στη συνέχεια, και συγκεκριμένα στις 30/11/88, ο αιτητής υπέβαλε την αίτηση προς παροχή συνοδευόμενη και από το πιο πάνω πιστοποιητικό. Στέκομαι για να διευκρινίσω τις σχετικές κανονιστικές διατάξεις. Με βάση τον καθορισμένο τύπο αίτησης, αλλά και τις ίδιες τις κανονιστικές διατάξεις που διέπουν τις παροχές, είναι απαραίτητο να συνοδεύεται η αίτηση από ορισμένα δικαιολογητικά στοιχεία από τα οποία προκύπτει η συνδρομή των προϋποθέσεων για απονομή σύνταξης. Ένα από αυτά είναι και το πιστοποιητικό γέννησης. (Βλέπε Καν. 3(6) των περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Παροχιά) Κανονισμών του 1980, Κ.Δ.Π. 243/80, ημερ. 29/9/80).

Επιβάλλεται επίσης να αποσαφηνιστεί ότι η διάταξη του Καν. 3(2)(β) τάσσει προθεσμία 3 μηνών για την υποβολή αίτησης συνταξιοδότησης αρχομένης από το χρόνο που προβάλλεται η απαίτηση. Στην περίπτωση του αιτητή και έχοντας υπόψη την ορθή ημερομηνία γέννησής του η προθεσμία του τριμήνου άρχιζε την 1/12/87. Επομένως η αίτηση προς παροχή ήταν εκπρόθεσμη. Πρέπει περαιτέρω να λεχθεί ότι σύμφωνα με τον Καν. 3(4), αν το συνταξιοδοτικό δικαίωμα δεν ασκηθεί με την κατάθεση αίτησης μέσα στο χρονικό αυτό διάστημα επέρχεται απόσβεσή του, χάνεται, δηλαδή, αλλά μόνο για την περίοδο που εμπίπτει εκτός της παραπάνω αποσβεστικής προθεσμίας.

Την εξαίρεση του κανόνα θεσπίζει η επιφύλαξη του Καν. 3(2)(β). Η επιφύλαξη ορίζει ότι η υποβολή της αίτησης μπορεί να παραταθεί μέχρι 12 μήνες το πολύ υπό την προϋπόθεση ότι συντρέχει εύλογη αιτία παράτασης. Η απόδειξη της συνδρομής του στοιχείου αυτού βαρύνει, σύμφωνα με τη ρητή διατύπωση της διατάξης, τον ασφαλισμένο. Έτσι είναι δυνατή η χορήγηση σύνταξης αναδρομικά για ένα το πολύ έτος από της υποβολής της σχετικής αίτησης, εφόσον αποδειχθεί ότι υπάρχει εύλογη αιτία για την καθυστέρηση.

Προχωρώ για τη συμπλήρωση του ιστορικού μέρους της υπόθεσης. Στις 23/11/88 ο αιτητής ενημέρωσε εγγράφως το Τμήμα για τους λόγους που τον ανάγκασαν να υποβάλει εκπρόθεσμα την αίτησή του, κάμνοντας εκτεταμένη αναφορά στα γεγονότα που ήδη παρέθε-

σα και που αφορούσαν το πιστοποιητικό γέννησης (τεκ. Α στην προσφυγή). Στις 7/3/89 το Τμήμα πληροφόρησε τον αιτητή πως συμφωνεί και αποδέχεται ότι η ορθή ημερομηνία ήταν η 1/12/22(τεκ. Γ). Ας σημειωθεί προς αυτή την κατεύθυνση ότι ο αιτητής, που συνέχισε να καταβάλλει τις ασφαλιστικές του εισφορές χωρίς να γνωρίζει για την παραπάνω χρονολογία, ζήτησε επίδομα ασθενείας για την περίοδο από 3/1/89 μέχρι 13/2/89. Το αίτημα απορρίφθηκε με το αιτιολογικό ότι υπερέβη το όριο ηλικίας των 65 ετών.

5

Τελικά στις 4/4/89 εγκρίθηκε η συνταξιοδότηση του αιτητή, αλλά δεν έγινε δεκτή η αξίωσή του για αναδρομική καταβολή σύνταξης από 1/12/87. Η αναδρομικότητα πληρωμής περιορίστηκε στην τρίμηνη περίοδο από την υποβολή της αίτησης, όπως διαλαμβάνει ο Καν. 3(2)(β). Ο αιτητής ζήτησε αναθεώρηση της προσβαλλόμενης απόφασης με επιστολή του ημερ. 18/4/89 εξηγώντας ότι υπό τις περιστάσεις δεν επέδειξε αμέλεια ούτε έφερε οποιαδήποτε ευθύνη για την καθυστέρηση. Απορρίπτοντας τις εξηγήσεις του αιτητή σαν αβάσιμες το Τμήμα έκρινε ότι δεν ήταν δυνατή η παράταση (τεκ. Η ημερ. 11/5/89).

10

15

20

Ο δικηγόρος των καθόν η αίτηση, επικαλούμενος και την απόφαση **Δρουσιώτης ν. Δημοκρατίας** (1985) 3 Α.Α.Δ. 947, υποστήριξε πως ο αιτητής δεν απέδειξε εύλογη αιτία για να δικαιούται στο ευεργέτημα που προβλέπει η επιφύλαξη και κατ' επέκταση σε αναδρομική πληρωμή σύνταξης μέχρι 12 μήνες. Και τούτο διότι το πιστοποιητικό γέννησης προσκομίστηκε μόλις το 1988, ενώ είχε όλο το χρόνο στη διάθεσή του να το ζητήσει έγκαιρα και να αποταθεί για την παροχή μέσα στο χρονικό πλαίσιο που θεσπίζει ο κανονισμός. Μάλιστα η εκπρόθεσμη υποβολή της αίτησης αποδόθηκε στην αμέλεια του δικαιούχου (βλέπε ένορκη δήλωση του κ. Χρ. Καλού). Η προσβαλλόμενη απόφαση, καταλήγει η εισήγηση, ήταν λογικά εφικτή και για το λόγο αυτό, όπως καθιερώθηκε από τη σχετική νομολογία, δεν είναι επιτρεπτή η επέμβαση του δικαστηρίου.

25

30

Οι διαδικαστικές πρόνοιες του νόμου περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων αρ. 41/80 επηρεάζονται και εν πολλοίς απορρέουν από τη θεμελιώδη αρχή της χρηστής και εύρυθμης διοίκησης. Σε αρκετές δε περιπτώσεις αποτελούν ειδικότερες όψεις της. Έτσι, κατά την ενάσκηση των δικαιωμάτων του, ο εργαζόμενος δεν πρέπει να συμπεριφέρεται απατηλά ή κακόπιστα για εξασφάλιση οφέλους· ή ακόμη να δείχνει αδιαφορία ή περιφρόνηση προς τους διαδικαστικούς κανόνες. Αυτό το τελευταίο συνέβη στην περίπτωση **Δρουσιώτη**, ανωτέρω. Ο λόγος που πρόβαλε ο ασφαλισμένος για να επιτύχει παράταση - και δεν έγινε δεκτός - ήταν ότι δε γνώριζε ότι

35

40

είχε συνταξιοδοτικά δικαιώματα έναντι του Ταμείου. Περαιτέρω ήταν η θέση του ότι ανέμενε να ειδοποιηθεί πρώτα από το Ταμείο για να κινήσει το μηχανισμό συνταξιοδότησής του.

- 5 Στην παρούσα περίπτωση οι διαφορές είναι οφθαλμοφανείς. Από την παράθεση του ιστορικού, που δε χρειάζεται να επαναλάβω, προκύπτει ότι σε κάθε περίπτωση ο αιτητής ενήργησε καλόπι-
 10 στα χωρίς καμιά πρόθεση παραπλάνησης. Είναι φανερό ότι αρχικά η ληξιαρχική υπηρεσία δεν έκαμε πλήρη έρευνα όπως συνέβη στη δεύτερη περίπτωση. Μόλις ο αιτητής έμαθε την πραγματική
 15 κατάσταση έσπευσε να ενημερώσει τις κοινωνικές ασφαλίσεις που έκριναν ότι το πιστοποιητικό γέννησης ήταν δεσμευτικό. Και σ' αυτό βάσισαν την άρνησή τους να πληρώσουν επίδομα ανεργίας στον αιτητή που συνέχισε, αχρείαστα, να καταβάλλει εισφορές και
 20 μετά τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας. Υπό το φως των δεδομένων δε βλέπω πως μπορεί να τεκμηριωθεί η μομφή αμέλειας ή οποιαδήποτε άλλη επιλήψιμη συμπεριφορά εναντίον του.

- Είναι ορθό ότι κατά πάγια γραμμή της νομολογίας το δικαστήριο στην άσκηση της αναθεωρητικής του δικαιοδοσίας δεν επεμβαίνει στην υποκειμενική κρίση των γεγονότων από τη διοίκηση. Ωστόσο επιβάλλεται η επέμβαση σε περίπτωση που το δικαστήριο ικανοποιείται ότι υπήρξε πλάνη περί τα πράγματα ή το νόμο ή η διοίκηση υπερέβη τα ακραία όρια της δικαιοδοσίας της.
 25 Παρατηρεί στο προκείμενο η απόφαση της Ολομέλειας **Κωνσταντινίδης ν. Δημοκρατίας** (1988) 3 C.L.R. 2375:

- "Moreover in a recourse under Article 146 of our Constitution, the annulment directed against the administration's determination of the facts or questioning the determination on the merits is according to the general principles of Administrative Law that this Court will reject such a ground except where the administration has acted under a misconception of fact or has exceeded the extreme limits of its discretionary power."
 30

- 35 Έχω τη γνώμη ότι η αομόδια υπηρεσία έκαμε κακή χρήση της διακριτικής της εξουσίας, όπως υπέβαλε ο αιτητής, υπερβαίνοντας συνάμα τα όριά της. Τα περιστατικά εδώ αποτελούν κλασική περίπτωση ύπαρξης εύλογης αιτίας σε βαθμό που μου επιτρέπει να πω
 40 ότι το αίτημα έπρεπε να είχε γίνει αποδεκτό. Το συμπέρασμά μου ενισχύεται, πιστεύω, από την απόφαση **Θεοδώρου ν. Δημοκρατίας** (1989) 3(Ε) Α.Α.Δ. 3110 που παρέθεσε η δικηγόρος του αιτητή. Επισημαίνω ότι η προσφυγή είχε απορριφθεί γιατί ήταν εκπρόθεσμη. Ωστόσο το δικαστήριο εξέτασε και την ουσία δικαιώνοντας τον

ασφαλισμένο. Ο τελευταίος έκαμε την αίτηση για παροχή σύνταξης εντός του τριμήνου, αλλά δεν συνυπόβαλε και πιστοποιητικό γέννησης κατά παράβαση των κανονισμών γιατί καθυστέρησε η έκδοση του από την αρμόδια υπηρεσία. Σε αυτή την υπόθεση ως και την υπό κρίση δεν υπήρχε υπαιτιότητα του εργαζομένου. Υφίσταται ασφαλώς μια διαφορά στα γεγονότα, όπως υπέδειξε ο κ. Βασιλειάδης, αλλά η αρχή είναι η ίδια. 5

Για τους λόγους που προεξέθεσα, η επίδικη απόφαση ακυρώνεται σύμφωνα με τη σχετική συνταγματική διάταξη. Επιδικάζονται £50 έξοδα σε βάρος της Δημοκρατίας. 10

*Η προσφυγή επιτυγχάνει με £50,-
έξοδα.*